

PRIJS 15 CENT

OFFICIEELE GIDS

VOOR

LOENEN

OP DE VELUWE

INTGEGEVEN DOOR DE VERENIGING
LOENENS BELANG

30110

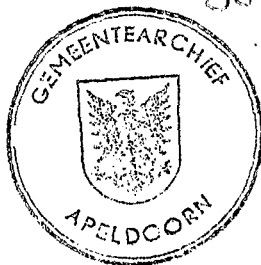
B5

OFFICIËELE GIDS

VOOR

LOENEN

OP DE VELUWE

UITGEGEVEN
DOOR DE VEREENIGING „LOENENS BELANG”

VOORWOORD

„Wer des Dichters Sprache will verstehn,
Musz in Dichters Lande gehn“.

L. S.

Het Bestuur van LOENENS BELANG was van meening, dat naast de talrijke gidsen van Apeldoorn, waarin uiteraard aan ons dorp een vrij bescheiden plaats wordt ingeruimd, een afzonderlijke Gids voor Loenen alleszins recht van bestaan heeft.

Toen het tot de uitgave ervan besloot over te gaan, vond het zijn taak niet weinig verlicht, doordat twee ingezetenen zich welwillend belastten met de verzorging van den tekst.

Wij hebben u een beeld trachten te geven van ons dorp, zooals het daar ligt in zijn bekoorlijke liefelijkheid aan den zoom van de oude Vale-Ouwe. Er ligt een glimlach over ons Veluwe-land, de glimlach der romantiek, die is in de diepe donkere bosschen en de golvende heide.

Maar Loenen ligt tevens aan den IJselzoom en de vruchtbaarheid en sterke levenskracht der kleistreken werd daardoor bovendien zijn deel.

Stellig verdient dan ook ons dorp meerdere bekendheid.

Moge de uitgave van dezen gids daartoe medewerken!

Het Bestuur van „Loenens Belang“:

M. DE JONG, Voorzitter
J. W. SCHUT, Secretaris
G. REUSKEN, Penningmeester
E. J. HAGEN
H. A. KOEKKOEK

INLEIDING

LOENEN OP DE VELUWE, zoals ons dorp genoemd wordt ter onderscheiding van het Utrechtsche Loenen aan de Vecht, is een onderdeel van de uitgestrekte gemeente Apeldoorn en wel het Zuidoostelijk gedeelte.

Eenerzijds een plaats met vrij wat industrie, is het anderzijds rijk gezegend met natuurschoon. Geheel onbekend is dit laatste niet, getuige de velen, die hier des zomers komen logeeren.

Maar we zouden er graag wijdere bekendheid aan geven. Daartoe moge deze gids dienen.

Tegelijkertijd zal hij het genot van een korter of langer verblijf alhier verhoogen, doordat hij zal bevatten :

1e. Een beschrijving van de plaats.

2e. Allerlei inlichtingen die te pas kunnen komen, inclusief hotel- en pensiongids.

3e. Aanwijzingen voor wandelingen, die voerend door bosch en over heuvels, langs frissche beekjes en door lommerrijke dreven — zonder stofwol van auto's! — een ware verkwikking zijn voor hen, die hier komen uitblazen na ingespannen arbeid.

De ingelaschte foto's gelooven wij te zijn even zoovele bewijzen voor de aantrekkelijkheid van Loenen en vol vertrouwen roepen wij U toe: kom, zie en overtuig U, dat we niets te veel zeggen, als we verklaren, dat ons dorp een bezoek overwaard is.

DE SAMENSTELLERS

Voorjaar 1929

BESCHRIJVING

Wie uitstapt aan het Station Loenen van den Lokaal-spoorweg Zwolle-Apeldoorn-Dieren-Doesburg, komt onmiddellijk op den Hoofdweg en kan twee kanten uit. Oostwaarts gaande bereikt men het Apeldoorn-Dierensch Kanaal, in de nabijheid waarvan zich de industrie concentreert. Westwaarts gaat men naar de eigenlijke kom van Loenen, met kerken en scholen, waaromheen dan in wijde boog, akkers, bosschen en heuvels liggen.

Begeven we ons eerst daarheen. Vlak bij het station ziet men het nieuwe gebouw van de Coöperatieve Aankoopvereniging, welks fraai uiterlijk doet zien, dat inrichtingen voor nuttig gebruik er niet persé onooglijk behoeven uit te zien.

Een eind verderop krijgen we een kijkje op het kasteel „Ter Horst”, het zomerverblijf van den heer Mr. Dr. W. F. van Leeuwen, den gewezen vice-president van den Raad van State.

Kasteel „Ter Horst”

In 1557 stichtte Wijnand Hackfort dit huis, dat tot 1875 in de familie bleef. Nadien is het eenige malen van eigenaar veranderd. De zij- en achtergevel zijn opgetrokken in oud-Gelderschen stijl, de voorgevel, met vijf hardsteen kolommen, is in Italiaansche renaissancestijl en getuigt van latere restauratie. De bijgebouwen dateeren van 1791. De met wilde wingerd begroeide gevel doet aardig aan en komt goed uit tegen de voorliggende grasvlakte, met het zware geboomte ter weerszij. Het gebouw is niet te bezichtigen — trouwens uit historisch oogpunt bevat het weinig merkwaardigs — en ook het uitgestrekte park rondom is voor het publiek afgesloten.

Is dit kasteel oud, Loenen zelf is van nog veel ouderen datum. Als bezitting van de kerk te Utrecht wordt het vermeld in 838 onder den naam van Lona, terwijl er tevens sprake is van Sulvenda, dat is de tegenwoordige buurtschap Zilven, ook Silvalde genoemd.

Niet ver voorbij het gebied van „Ter Horst” staat de in 1927 vergrootte Katholieke Kerk met haar kleine maar mooie gebrandschilderde glasramen, waardoor het avondzonlicht zoo heerlijk spelen kan.

Achter de Kerk vindt men de in 1924 gestichte R. K. School. (Ongeveer een derde van de Loenensche bevolking belijdt den R. K. Godsdienst).

Aan het einde van den Hoofdweg ligt de Hervormde Kerk, in haar tegenwoordigen vorm dateerende van 1860. Ze heeft niets opvallends. Het kerkhof er achter is een geschenk van den industrieel W. A. Scholten, die hier in 1819 geboren werd. In de nabijheid vinden we de ruime pastorie — een geschenk van Baronesse Melvil van Lijnden, de vroegere eigenares van het Kasteel „Ter Horst” — de Openbare School en verschillende Hotels.

Men kan dit gedeelte gevoeglijk als het Centrum van het Dorp beschouwen. Op korten afstand vindt men daar ook de Muziekcent, door milde gevers in 1928 aan de plaatselijke muziekvereniging „O. L. T. O.” („Oefening leidt tot ontwikkeling”) geschonken. Onder de eminente leiding van haar directeur, den heer Grizell kan men daar die vereniging des zomers op gezette tijden hooren concerteren.

De Hervormde Kerk staat bij een kruispunt van wegen. Behalve den Hoofdweg hebben we hier den weg die van Beekbergen naar Eerbeek leidt. Gaan we in de richting van Beekbergen dan komen we na een kwartier over den Vrijenberg, een historisch plekje. Bij dezen berg of juister heuvel, verzamelden zich de „vrijen”, — de door Reinald III vrijverklaarde lijfeigenen van de Veluwe — toen de heeren van Bronkhorst en Bahr een leger tegen hen in 't veld brachten.

De vreugde was van korten duur. In 1354 werden de „vrijen” bij den Vrijenberg verslagen en weer onder het juk der dienstbaarheid gebracht.

We vinden hier nu het hotel „De Vrijenberg” met een uitzichtoren, welke een prachtig vergezicht geeft over de geheele omgeving.

Aan de overzijde van den weg staat op eenigen afstand een dependance „de Bronkhorst” geheeten. Zoo oud als de namen zijn, zoo modern is de inrichting van beide etablissementen, die hun ontwerper en eigenaar, den heer P. J. Schut als een man van smaak doen kennen. In de zomermaanden verhoogden cabaret en dancing de aantrekkelijkheid van deze comfortabele pleisterplaatsen.

De plaats is maar wat goed gekozen door den heer Schut. In de onmiddellijke nabijheid toch vinden we den clou van Loenen, zijn beroemden waterval ¹⁾

In de serie wandelingen achterin dit boekje, zullen we u ook naar den Waterval voeren. Volgens J. Craandijk, den bekenden schrijver van „Wandelingen door Nederland,” is deze val de hoogste van ons land. Over vier steenen gemetselde trappen, telkens 7 M. van elkaar, stort het water van de spreng naar beneden, om straks het Kanaal te voeden. Die trappen zijn het werk van den Waterstaat, want de beek is rijkseigendom. We zouden wenschen dat men met één trap volstaan had. Dan zou inderdaad een nog grootscher natuurtooneel verkregen zijn.

1) Wanneer men vanaf het hotel den Beekbergerweg vervolgt, zal men aan zijn linkerhand weldra den toren van Troelstra-oord boven de heuvels en en bosschen zien uitrijzen.

Waterval

Nu is het alleen maar lief, bekoorlijk, zooals daar het water, nauwelijks schuimend, Hollandsch-bedaard naar beneden vliet. Veel wordt weliswaar vergoed door de omgeving met haar ruischende dennen, op de hooge ruigbegroeide kanten van het diepe ravijn, waardoor de beek verder vloeit. Terugkeerend op zijn schreden zou men tot den oorsprong van de spreng kunnen gaan. Een welgebaand pad voert er heen. Het brengt ons al verder van het dorp op de hei, terzijde van den grintweg, die naar Woeste Hoeve loopt, de Groenendaalsche weg genaamd.

Die buurtschap behoort ook nog tot Loenen en wie hier heen dwaalt, vindt er aan den Arnheimschen weg een van ouds beroemde herberg, ook „Woeste Hoeve” geheeten, waar men na gerust en zich verkwikt te hebben, een kijkje kan nemen in de kamer, waar Napoleon vertoefd heeft en zelfs een zijner vermaarde decreten uitvaardigde.

De naam „Woeste Hoeve” spreekt wel voor zich zelf. Hij roept

Zilvervos

de dagen van weleer in het geheugen, toen het verkeer nog niet in het teeken van de auto stond en alleen nu en dan de zware stap van een bergopwaarts zwoegend paard vernomen werd. Een eenzame woestenij was deze streek toen en een overval door struikroovers het schrikbeeld van den spaarzamen voorbijganger.

Veel is sindsdien veranderd. Er is — Zondags vooral — een druk autoverkeer van- en naar Arnhem. Een school verrees hier zelfs, om de kinderen uit deze buurt den verren tocht naar de dorpschool te Loenen of naar die te Rozendaal te besparen.

Als merkwaardigheid van den allerlaatsten tijd, dient een kwekerij van pelsdieren — zilvervossen en waschberen — genoemd te worden. Men vindt die, rustig gelegen terzijde van den Arnhemschen weg, vijf minuten den weg naar Hoenderloo op. De directeur van deze „farm” — de grootste in Nederland — is agent voor heel Europa voor de farm „Colpitts-Brothers” in Canada — op haar beurt de grootste ter wereld. Voor belangstellenden is er gelegenheid tot het bezichtigen van dit interessant bedrijf.

Meer zuidwaarts ligt het bekende „Deelerwoud.” Keeren we

Boerderij op den „Enk .

nu weer langs den Groenendaalschen Weg naar Loenen terug, dan komen we bij het reeds genoemde kruispunt terug, tegenover „De Eikenboom,” het oudste hotel ter plaatse. Nu den Eerbeekschen kant op. Dat gedeelte van Loenen heet Zilven of Silvolde en daar vinden we den enk, het bouwland van het dorp en daaraan sluiten de bosschen, die zuidwaarts overgaan in die, welke den hoogen Imbosch bedekken.

Aan of nabij den weg zijn verschillende café's en zaken van neringdoenden gevestigd. Ook een der wasscherijen, waarvan Loenen er 4 telt, treffen we in deze buurt aan. Het is „De Hunekamp,” een aardige naam nietwaar, met een historischen klank. Een beekje met een miniatuurwatervalletje verschaft het noodige water.

Aan den rechterkant van den Eerbeekschen weg zien we in de verte een donker massief gebouw boven het geboomte uitstekend. Dat is „Groenouwe.” Ieder kent het als het „Familiehuis,” waar de leden van de familie Broese van Groenou, als in een eigen hotel komen logeeren. De bosschen en terreinen van de omgeving behooren er bij.

Groenouwe

Een vijver om te zwemmen ontbreekt niet, evenmin als tennis- en golfbanen. Niet minder dan zestig kamers bevat het gebouw en het is des zomers geregeld bezet. Een bewijs te meer gelooven wij, dat Loenen de menschen vermag te boeien.

Dat getuigen ook de hier en ginds liggende zomerverblijven van particulieren en het zeer intrek zijnde pension „Boschrand.“ De bosschen zijn in handen van verschillende eigenaars. Eén der grootste bezittingen vormt wel dat van Baron van Voorst tot Voorst, het 700 H.A. beslaande „Loenensche Bosch.“ In 't algemeen is hier vrije wandeling en als wij door onzen gids meer menschen er toe gaan brengen hierheen hun schreden te richten, dan doen wij een beroep op ieders verantwoordelijkheidsgevoel om deze vrijgevigheid niet te beschamen.

In het jachtgebied dienen honden vastgehouden te worden. Rookten moet — althans buiten de hoofdwegen — nagelaten worden. Een achteloos weggeworpen lucifer of sigaret zou hier onherstelbare schade aanrichten.

(Zie verder: De wandelingen achterin.)

De Eerbeeksche Weg — de naam zegt het reeds — voert naar Eerbeek, behoorende tot de gemeente Brummen. Aan de grens van Loenen gekomen, wijzen we even op den binnenweg, die naar Laag-Soeren leidt, aanbevelenswaardig voor fietsers.

Terugkeerend op onze schreden kunnen we langs verschillende zijwegen weer den Hoofdweg bereiken. Ook daar vinden we menig hotel en café, zoomede tal van flinke winkels.

We dienen een kijkje te nemen over het spoor. Maar eerst moeten we nog een tweetal wasscherijen vermelden. De eene „De Stroobroeksmolen“ ligt vlak achter het gebouw der Coöp. Aankoopvereniging; de ander, „De Bovenste Molen“ ligt verder van den hoofdweg, aan de Molenallee. Beiden waren eenmaal papierfabrieken, maar beiden gebruiken nog het water van de langsstroomende beken, die door een stuw genoodzaakt worden een watervalletje te vormen.

De beekjes, die men telkens en telkens ontmoet, vormen een eigenaardigheid van Loenen op zich zelf. Het papiermaken is hier al vrijlang in zwang. Door uitdiepen en verlengen heeft men natuurlijke waterloopjes tot flinke stroomende beken gemaakt.

Beekje

Opmerkelijk is, dat vaak twee beekjes vlak naast elkaar stroomen. Ieder wilde in vroeger tijd — toen er nog meer papiermolens waren dan nu — zijn eigen beekje hebben, om niet afhankelijk te zijn van een concurrent.

De waterkracht heeft grootendeels plaats gemaakt voor de stoommachine, maar de beekjes, nog benut voor korenmolens en wasscherijen, zijn gebleven en verhoogden niet weinig de aantrekkelijkheid van het landschap, door hun welig-groene boorden.

Vlak bij het station vinden we al dadelijk een heele bedrijvigheid. We merken de houtlading op, vanwaar men wagon na wagon mijnhout verzendt. Soms wel 1000 wagons in een jaar. Heel wat dennenbosschen in den omtrek worden daartoe geveld. Maar gelukkig plant men vaak weer nieuwe aan. Behalve mijnhout worden ook veel paklatten (voor balen turfstrooisel) verzonden. Heele stapels van die tot bossen gebonden latten ziet men liggen op het terrein naast het spoorwegemplacement en de gierende, electrisch gedreven cirkelzaag, zorgt voor steeds aangroeienden voorraad.

Voorbij de houtzagerij leidt een aardige boschweg naar een kleine buurtschap „De Veldhuizen” genaamd. Men vindt daar nu een aantal boerderijen verspreid liggen. Eenmaal moet er nog een kasteel gestaan hebben. Vlak bij een der boerderijen kan men U nog de droge slotgrachten wijzen.

Houden wij den Hoofdweg, dan staan we spoedig aan een splitsing. De Hoofdweg zelf buigt linksaf, de Voorsterweg gaat rechtuit. Beiden brengen ons naar een brug over het kanaal, resp. de Loenensche brug en de Klabanus brug. Ook over die bruggen blijven we nog in Loenen. Over de eerste niet lang meer — weldra zijn we in Klarenbeek, dat tot Voorst gerekend wordt. Over de laatste — de Klabanusbrug — nog wel een halfuur gaans en dan zijn we Loenen, maar ook de gemeente Apeldoorn ten-einde en geraken in Voorst.

Op den Hoofdweg passeeren we, vlak bij de brug, nog een openbare school. (No. 18) In totaal heeft Loenen 4 scholen, met een gezamenlijk aantal leerlingen van plm. 400.

De Voorsterweg brengt ons bij de fabrieken van Loenen. Eerst vinden we aan een zijweg de papierfabriek „Het Kieveen”.

Vervolgens krijgen we de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek „De Gelderland”, die met haar 1000 leden tot de grootste van het land gerekend wordt.

De boter hier bereid heeft een goeden naam en wordt o.a. rechtstreeks naar verschillende steden in Duitschland verzonden.

Dan, aan het kanaal, vinden we de Cartonfabriek van de N.V. v.h. Wed. J. W. Schut, zonder twijfel de grootste onderneming ter plaatse, modern ingericht, een continu-bedrijf met drie-ploegenstelsel.

Over de Klabanusbrug vinden we dan eenigszins terzijde van deze, de papierfabriek van den heer Bomhof „De Middelste Molen” genaamd en verder den Voorsterweg op, de zoogenaamde „Achterste Molen” van de firma Schut & Berends.

Bij de laatste fabrieken is pakpapier het hoofproduct.

Over de Loenenschebrug vinden we nog een wasscherij „De Lelie” genaamd. Blijven we voor de brug en begeven we ons noordwaarts dan komen we weldra bij de Kalkzandsteenfabriek

„Alba”, die eigenlijk al in Beekbergen staat, maar waarvan vele arbeiders in Loenen wonen.

Hiermede willen we de beschrijving van ons dorp beëindigen en besluiten met de opwekking, er eens kennis mee te komen maken door een korter of langer verblijf. Teneinde dit te vergemakkelijken zullen we hierachter allerlei inlichtingen doen volgen, om U ten slotte onze diensten aan te bieden als gids op eenige aanbevelenswaardige wandelingen.

Posterijen, Telegraaf en Telefoon

POSTKANTOOR: Horstweg — hoek Eerbeekscheweg

Openstelling voor het publiek:

Werkdagen: 8.30 — 11.— uur.

2.— — 4.— „

5.30 — 7.— „ (Niet op Zaterdag)

Zaterdags: 5.30 — 6.— „

Zondags: 8.20 — 8.40 „ (Afhalen van post-
stukken)

TELEFOON: (Stationskoffiehuis)

Werkdagen: 8—12 uur en van 2—9 uur.

Zondags: 8—9 uur v.m.

De telefooncel in het Postkantoor is geopend op de kantooruren
en tevens Zaterdags 6.— — 6.30 en Zondags 8—9 v.m.

Geneeskundige Dienst

Geneesheer: M. DE JONG, Arts, Hoofdweg No. 2

Spreekuur: van 8.30—9.30 v.m.

Gemeente-politie: G. VAN DE HOEK, Hoofdweg 14

Telefoon No. 1520

Autobus Dienst

Geregelde Dienst LOENEN—APELDOORN

Kampeeren.

Verschillende plekjes zijn door den hoogen grond en de nabijheid van zuiver water zeer geschikt voor kampeeren.

Landhuizen.

Er zijn landhuisjes te huur in de onmiddellijke nabijheid der bosschen.

Uitstapjes.

Loenen ligt tusschen een aantal groote plaatsen in, waarheen men mooie fiets- en antotochten kan maken.

Afstand naar	Apeldoorn	12 K.M.
„ „	Arnhem	19 K.M.
„ „	Zutphen	14 K.M.
„ „	Deventer	19 K.M.

Zwem & Badgelegenheden.

Velen maken gebruik van het kanaal om te zwemmen. In het naburige Eerbeek is een zwem- en badinrichting.

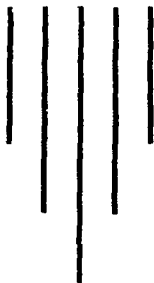
Lijst van Hotels & Pensions.

- Pension „ADINDA,” Mej. A. van Veen, Molenallee 6.
Pension „BOSCHRAND,” G. v. d. Spreng, Hameinde 21.
Hotel-Pension „DE EIKENBOOM,” Gebr. Hagen.
Pension Huize „ELIZA,” L. A. Veenhuizen, Hoofdweg 79.
Pension Huize „DEN ENK,” Mej. M. van Leeuwen.
Pension „FRISIA,” Hoofdweg 19.
Pension „DEN IJZEREN BERG,” Wed. J. H. Berends,
Hoofdweg 26
Pension „KELMAN,” Beekbergerweg 20.
Pension „KERKHUL,” C. de Jong, Beekbergerweg 3
Pension „KOEKOEK,” H. A. Koekkoek, Hoofdweg 7.
Pension „LINDENHEUVEL,” J. E. Schutten, Hoofdweg 18.

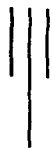
STATIONSKOFFIEHUIS annex Pension, Wed. W. H. Berends.
Hotel-Pension „DE VELUWE," H. E. Nieuwkamp, Hoofdweg.
Hotel-Pension „DE VRIJENBERG," P. J. Schut.
Pension Huize „ZONSOPGANG," Hamende 11.

Vreemdelingen-verkeer.

Het bestuur van „LOENENS BELANG" is te allen tijde bereid vreemdelingen alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.
Secretariaat: Hoofdweg 115.

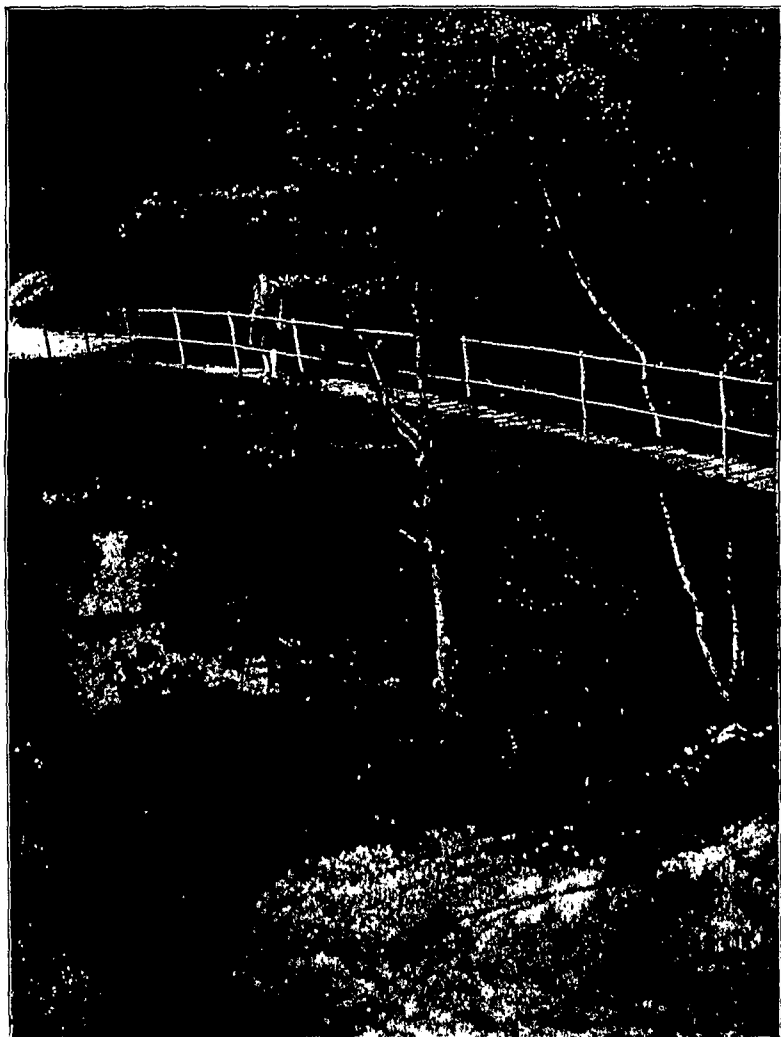
KORTE AANWIJZINGEN
VOOR MOOIE WANDELINGEN
IN EN OM
LOENEN

Aan Loenen.

Golvende akkers, frissche weiden;
Donkere bosschen, paarse heiden;
Heuvels, die ruim uitzicht bieden;
Dreven, waar we 't gewoel ontvlieden;
Beekjes, helder als kristal;
En een ruischende waterval.
Al wat lief'lijk is en schoon,
Spreidt Natuur hier mild ten toon!

N. A. H.

„Het IJzeren Vonder“

I. NAAR DEN WATERVAL.

De Waterval is op verschillende manieren te bereiken.

Wie aan Hotel „De Vrijenberg” is afgestapt, vindt vlakbij den weg er heen. (Zie handwijzer.) Wie zich in het dorp Loenen bevindt, kan den Beekbergerweg volgen tot bij genoemd hotel en behoeft dan niet ver meer te loopen. Langer, maar de moeite loonend en voor wie den tijd heeft aanbevelenswaard, is de weg vanaf het Kanaal. Des Zondags is deze weg nogal druk bezocht, zoodat, wie rustig wandelen wil, dit uitstapje in de week moet maken.

Men begeve zich eerst langs den Hoofdweg naar het Kanaal en volge dit Noordwaarts, tot waar een beek er in uitmondt. Dit is de spreng van den Waterval. Men heeft nu maar het smalle pad rechts langs de beek te volgen, om vanzelf bij den Waterval te komen. Men passeert twee bruggen. De eerste overgaande, zou men in de buurtschap „De Veldhuizen” komen.

De tweede brug „Het IJzeren Vonder” genaamd, bevindt zich vlak bij den spoorweg. Dezen steekt men over. Het pad wordt steeds hooger, of juist het ravijn, waardoor de beek stroomt, steeds dieper. Eindelijk hoort men het ruischen van den Waterval en weldra ziet men het water blinken.

Dezen weg kan men te voet, maar ook heel goed per fiets afleggen. Het pad is breed genoeg.

Wie lust mocht gevoelen den oorsprong van de beek te zoeken, den zoogenaamden „Kop der Spreng”, heeft slechts den weg over te steken en vindt, nu aan de linkerzijde der beek, een goed pad. Men zal dan nog eenige kleine watervalletjes passeeren.

Aan het eind gekomen van den langen, maar niet eentonigen tocht, behoeft men niet langs denzelfden weg terug te keeren.

Gemakkelijk bereikt men van daar den Groenendaalschen weg, die ons linksom in een half uur naar Loenen terugbrengt.

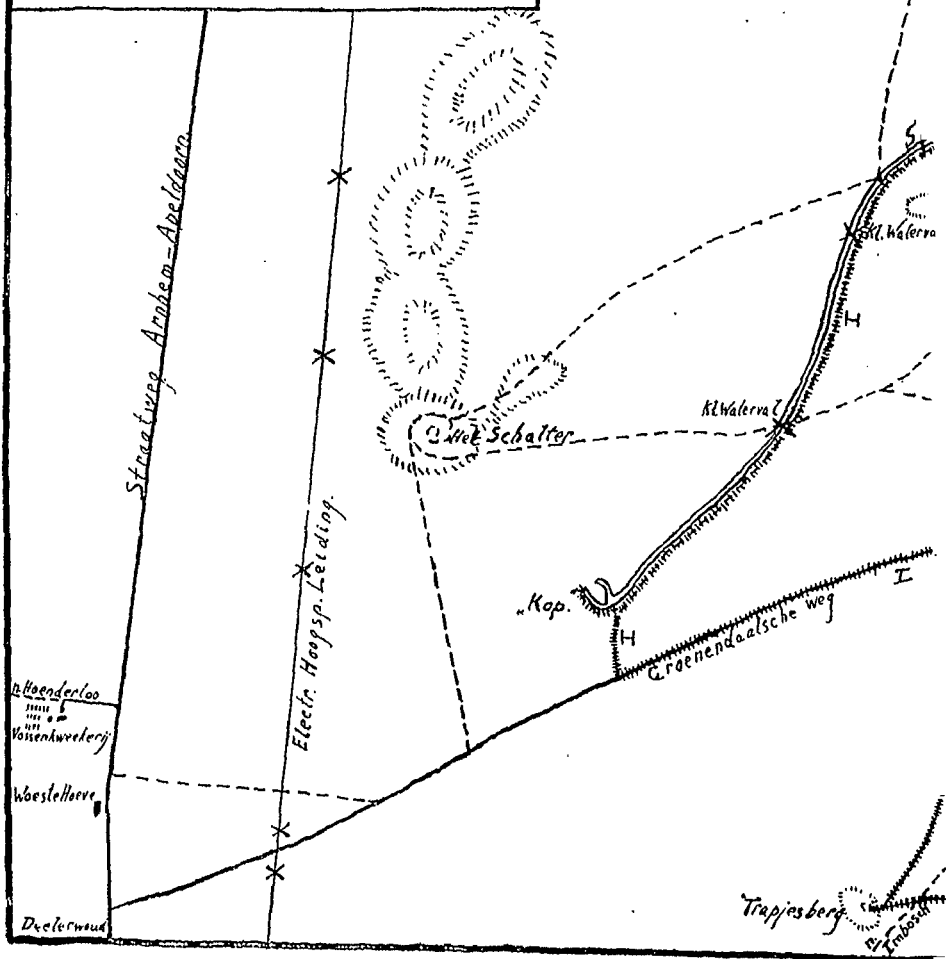
Waternalletje

LOENEN en Omstr.

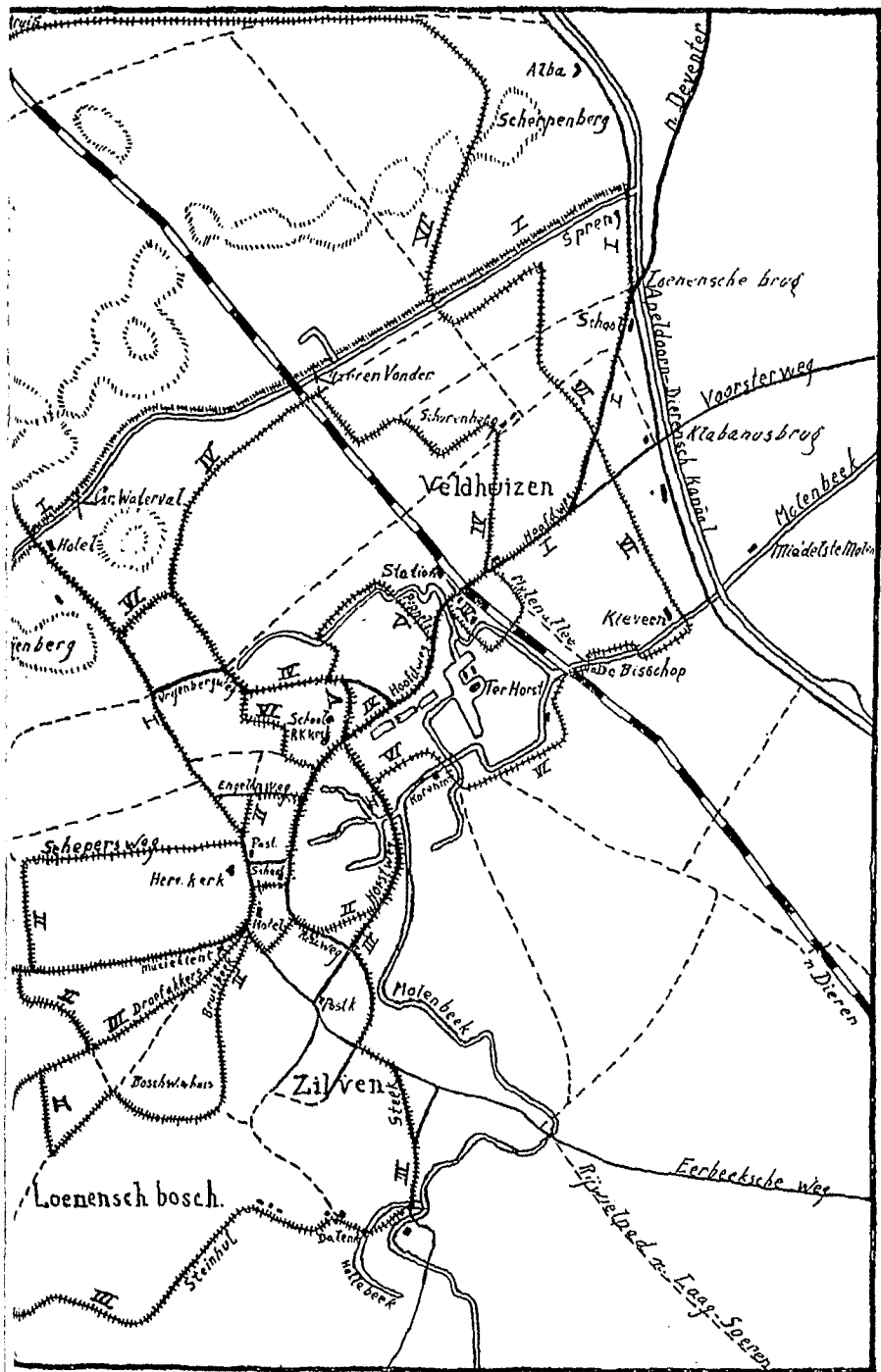
VERKLARING

- Spoorweg
- Hoofdweg
- Zandweg
- Wandelweg
- Water

Schaal 1:25 000.

II. HET BOSCHWACHERSHUIS VOORBIJ

We slaan den Horstweg tegenover de R. K. Kerk in. De brug van het aardige beekje over en dan vrij spoedig den 1sten Dwarsweg rechts in. We bereiken een grintweg, dien we rechts volgen tot we aan den linkerkant een pad tusschen de akkers zien. Dit brengt ons op een grintweg (Eerbeekscheweg), dien we rechts volgen tot een weggetje, genaamd Bruisbeek. We slaan dit in, gaan bij de 1e splitsing links en bij de volgende rechtuit. Nog een splitsing en weer links gaan. We komen op een iets oplopenden weg. Aan het eind staat Pension „Boschrand”. Onderweg eens achterom zien!

Om het pension heen al maar rechts gaan. Na eenige minuten komen we aan een splitsing. Gingen we hier rechtuit, dan kwamen we aan het witte boschwachtershuis, dat we bij 't begin van Bruisbeek in de hoogte zagen liggen. — De houtvester heeft toezicht over het 700 H.A. groote bosch van Baron van Voorst tot Voorst, waarin we ons nu bevinden. — We moeten echter links af, over een pad naast een zandweg. Dit houden we een kleine 10 Minuten, tot den eersten boschweg rechts.

Deze brengt ons weer op een zandweg, waar we mooi uitzicht op het dorp hebben. Hier moeten wij rechtsom en vinden vrij spoedig links een boschpaadje. We gaan het op. Al gauw zien we twee groote witte hekken. We gaan voor langs het rechtsche hek, den boschrand volgend, (UITZICHT) en bereiken ten slotte den grintweg naar „Woeste Hoeve.”

Eenige meters naar rechts voert een pad aan den linkerkant van den weg eerst voorbij een boerderijtje, spoedig langs een bosch. Rechts alweer een aardig kijkje op het dorp. Nu voert een paadje even door het bosch. Komen we dit uit, dan staan

Boschgezicht

we voor een heideveld. Het paadje hierin volgen tot een zandweg bereikt wordt: „de Schepersweg,” waarlangs in oude tijden de kudden naar de hei togen. We zien recht voor ons den toren van de Hervormde Kerk. Dien houden we in het oog en komen lang het kerkhof op den Beekbergerweg.

Linksom vinden we 80 pas verder een landwegje aan den rechterkant van den weg. Dit brengt ons op den Engelenweg. Nu rechts gaande komen we op den Hoofdweg en staan spoedig bij ons uitgangspunt, de R. K. Kerk.

Duur der wandeling: 2 uur.

N. B. Roode pijlen geven op moeilijke punten de richting aan.

BOSCHWANDELING

Herademend na den tocht op zonbestraalde wegen,
Betreden wij het bosch, dat noodend voor ons ligt.
Een frissche koelte komt ons hier liefkoozend tegen,
't Gezeefde zonlicht speelt door het getakte dicht.

Op 't mulle pad verdooven onze schreden :
De dennen hebben 't ons met naalden overstrooid.
Soms gaan we als vanzelf : het pad loopt naar beneden ;
En open plekken staan met gouden brem getooid.

Een diepe stilte alom, maar voor z'ons gaat beklemmen :
Hoor ! hoe de Koekoek roept, de Lijster fluit ;
Straks heel een koor van blijde vogelstemmen . . . . .
Nu wendt zich 't pad en onverwacht zijn wij 't bosch weer uit.

N. A. H.

III. OVER STEINHUL NAAR TRAPJESBERG.

We nemen tegenover de R.K. Kerk den Horstweg tot den Reuweg. Dezen links tot den Eerbeekschen weg en dezen weer links tot een zijweg aan onze rechterhand: De Steek. Dezen weg af tot Dalenk. Hier gekomen letten we op de Wasscherij (vroeger papiermolen) „De Hunekamp”, met een aardig beekje.

Verder gaande komen we weer over een beekje: „De Hellebeek”. Nu moeten we bij het 2e huis aan den rechterkant linksom en dan dadelijk weer rechts. We volgen nu een smal paadje en waar dit strijkelings langs een boerderij gaat, moeten we linksom. Steeds maar rechtuit, eenige hoeven voorbij, dan het bosch in en waar het pad zich splitst, rechtuit.

Onze weg loopt vrij steil op; de hoogte die wij bestijgen heet „Steinhul” (hul-heuvel). Omziende hebben we een mooi kijkje in het dal, maar het geboomte ter weerszij belemmert wel wat het uitzicht.

Even nadat de weg weer begint te dalen, slaan we rechtsaf. We komen uit op een breeden boschweg. Hier gaan we linksom, en weinig schreden verder weer rechtsom, bij een steenhoop.

We steken een boschweg over, den Imboschweg, en houden dan het breede boschpad, dat aan den linkerkant met berken begroeid is. Bij een driesprong gekomen gaan we even naar rechts en vinden aan den linkerkant van den weg een paadje, dat naar den Trapjesberg voert, waar een ruim uitzicht naar alle zijden onze moeite loont.

Als we weer van den Trapjesberg afgedaald zijn, vinden we recht tegenover ons een paadje, dat zacht aflopend ons terugvoert.

Een groene allee van dennen en eiken steken we over. Bij een viersprong gaan we rechtuit. Dan komen we nog aan een weg-

kruising en gaan nogmaals rechtuit. Steeds daalt ons pad, dat langs een mulle zandweg loopt.

Ten laatste komen we bij huizen; we bevinden ons in den enk (bouwland). Ons weggetje, dat nu den naam draagt van „Droefakkers”, voert ons tot het hotel „De Eikeboom”.

Van hier naar ons punt van uitgang wijst de weg vanzelf.
Duur der wandeling: 2 $\frac{1}{2}$ uur.

N.B. Groene pijltjes geven op moeilijke punten de richting aan.

Een Boschpaadje

IV. DOOR DE VELDHUIZEN

Vanaf de R. K. Kerk volgen we den Hoofdweg in de richting van den spoorlijn. Even voor dezen zien we een alleraardigst beekje. Daarlangs gaat een paadje, dat voert naar de wasscherij genaamd „Stroobroeksmolen”, die het heldere water van het beekje benut. Dan komen we in een laan. Rechts zien we eerst een boerderij „Den Olden Hof”, daarna den zijkant van het kasteel „Ter Horst”.

Links komen we aan een paadje, waaraan de boerderij „Turfhekke” staat. Dit paadje brengt ons over den spoorlijn in de Molenallee. We gaan linksom en komen op den Hoofdweg. Eenige schreden naar links lezen we dan: Naar de Veldhuizen. Hier in, tot de boerderij „Schurenberg”. Den dwarsweg enkele M. naar links oversteken en voorbij de boerderij rechtsomgaande, moeten we al gauw naar links langs een boschrand, met wei- en bouwland er naast.

Vervolgens even door het bosch tot aan een dwarsweg. Nu links tot aan den spoorlijn. Hier langs gaan (rechtsom) tot den Isten spoorwegovergang, dicht bij de spreng van den Waterval.

Hierover en nu maar steeds den zandweg volgen. Later wordt deze boschweg. Hij loopt uit op een breederen zandweg. Links gaande volgen we dezen tot den grintweg. Deze, de Vrijenbergweg, brengt ons linksom op den Hoofdweg. Onderweg zien we rechts van ons de R. K. Kerk en gemakkelijk vinden we ons uitgangspunt weer.

Duur der wandeling, 1 $\frac{1}{4}$ uur.

N.B. Roode pijlen geven op moeilijke punten de richting aan.

De Poppeldreef

V. DOOR DE PEPPELDREEF.

Vorbij de R. K. Kerk gaande, houden we den Hoofdweg in de richting van het Station. Tegenover het kasteel „Ter Horst”, zien we een laantje met hooge populieren: De „Peppel-dreef”. Nu kunnen we niet meer dwalen. We volgen dit rustige laantje.

Waar de boomen eindigen, zien we een alleraardigst beekje, gelijk we er zooveel op onze wandelingen hier tegenkomen. Dit heeft al bijzonder helder water, voorthuppelend over witte keitjes, tusschen bebloemde boorden.

Linksom gaande komen we langs enkele boerderijen op den Vrijenbergweg uit. Deze brengt ons linksom op den Hoofdweg. Naar rechts bereiken we dan gauw weer de R. K. Kerk.

Duur der wandeling $3/4$ uur.

VI. OVER DEN SCHERPENBERG

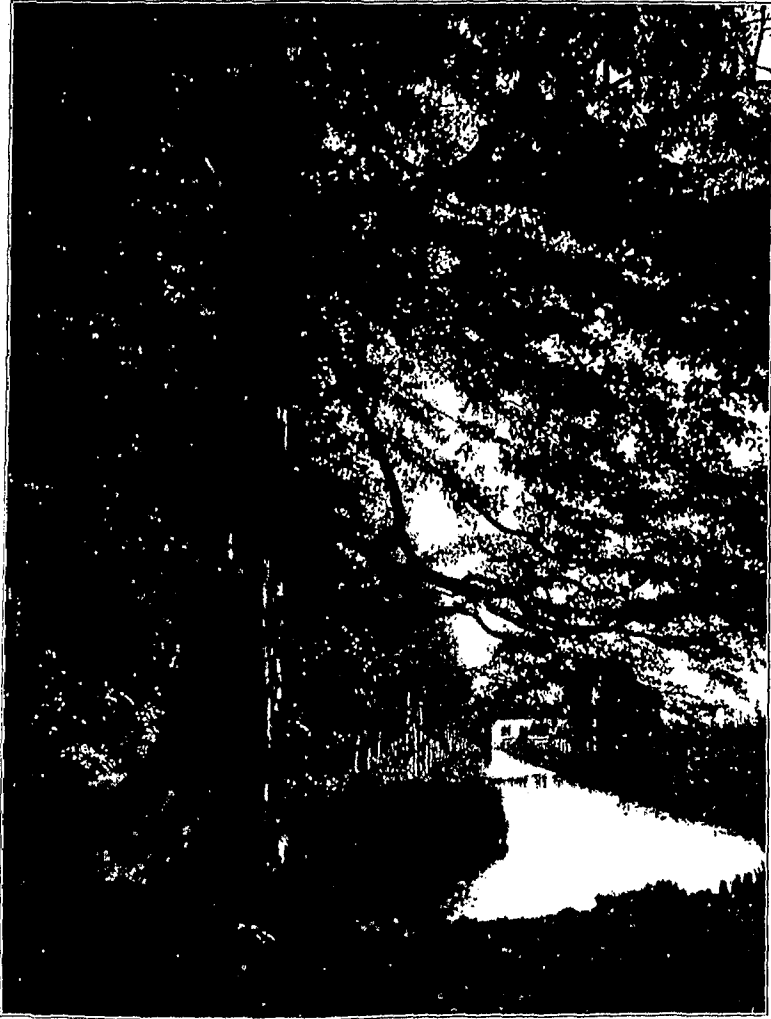

Tegenover de R. K. Kerk slaan we den Horstweg in. Spoedig hebben we links de Molenallee, die langs de bosschen van het landgoed „Ter Horst” leidt.

We komen voorbij een korenmolen met waterrad en letten daar tegenover op een „aquaduct” — 2 beekjes over elkaar.

De wasscherij, die we passeeren, was vroeger een papierfabriek „De Bovenste Molen”. Verderop staat de boerderij „De Bisschop”. Hierbij een brug over de Molenbeek. Er over en dadelijk rechtsaf. Even later een brug zonder leuning over en langs de beek tot de boerderij „Het Kieveen”.

Hier weer een brug over, langs de papierfabriek tot den Voor-

De Molenbeek

sterweg. Deze naar rechts oversteken en een paadje tusschen de akkers brengt ons op den Hoofdweg.

Rechts gaande deze een eind volgen, dan links het 2e heipadje inslaan, dat ons voert naar de boerderij, die we schuin voor ons zien. Achter deze langs over den landweg, tot een rijkspaaltje, nu linksom tot 1sten dwarsweg. Rechts gaande, staan we na 100 M. voor de spreng van den Waterval. Aanden overkant nemen we het rechter heipad. (Niet langs het water!) In een kwartier bereiken we een heuvelrij. Den rechtschen en hoogsten heuvel „Scherpenberg“ geheeten, beklimmen we. Mooi uitzicht! Uitgravingen der Kalkzandsteenfabriek „Alba“ rechts laten liggen, de middelste boerderij in 't oog houden, over de hei tot het pad langs het spoorlijntje van „Alba.“

Links gaande volgen we dit tot een weg die „Vinkenkamp“ heet. Hier inslaan en gekomen bij een driesprong, nemen we den „Veendijk“ links tot een brugje. Dit over en direct linksaf een spreng langs. De volgende brug laten we liggen en volgen de rechtsche spreng. Nu steeds rechtuit, nog een brug voorbij „De Schaapsbrug“ tot aan het eind van de spreng. Hier weer rechtuit tot aan den spoorlijn. Rechts zien we den spoorwegovergang „Het witte Kruis.“

Dezen oversteken en den grintweg op. Vrij spoedig verandert deze in zandweg. Een blauw pijltje wijst weldra naar links en we komen op een wandelpad van den A. N. W. B. Na pl. m. 20 minuten bereiken we den Beekberger weg. Linksom dezen grintweg volgen tot de hoeve „De Vrijenberg,“ even voorbij het hotel van dien naam.

Langs deze hoeve tot een boschweg. Om het hek heen en rechts afslaan, tot Vrijenbergweg. Linksom volgen we deze tot voorbij een hek aan den linkerkant van den weg. Nu rechtsaf, tusschen de akkers door. 100 M. verder gaan we linksaf, langs een heg. We zien de R. K. kerk links op den achtergrond. Waar de landweg zich splitst, rechts afslaan. Weldra staan we op den Hoofdweg, dicht bij ons uitgangspunt.

Duur der wandeling: ruim 3 uur.

N.B. Roode pijlen geven op moeilijke punten de richting aan.

Al wie nu maken gaat een dezer wandelingen,
Betrachte altijd weer de volgende drie dingen:

Het **rooken** dient men steeds onmiddellijk te staken,
Als daardoor bosch of hei in **brand** zou kunnen raken.

Den **wildstand** ziet de eigenaar niet graag bederven,
Laat daarom nooit uw **hond** maar vrij in 't rond hier zwerven

Men hoede zich vooral 't **natuurschoon** te ontsieren.
En werp' niet acht'loos **schillen** weg, noch **doozen** of **papieren**.

Een Boschgezicht

VAN OUDS BEKEND!

HOTEL-PENSION

„DE EIKENBOOM”

CAFÉ-RESTAURANT

MOOIE LIGGING

IN DE ONMIDDELIJKE NABIJHEID DER
DENNENBOSSCHEN

PRIMA KEUKEN

AUTOGARAGE

TELEFOON: 1510 APELDOORN

HALTE: GEMEENTE AUTOBUS

GEBR. HAGEN

HOENDERPARK „ADINDA”

BROEDEIEREN, EENDAGSKUIKENS, JONGE HENNEN

MOLENALLEE 6

Mooi en rustig gelegen

Tevens GELEGENHEID tot OPNAME van
HERSTELLENDEN OF RUSTBEHOEVENDE KINDEREN,
onder toezicht van gediplomeerd verpleegster

DIT is Uw adres voor
KOLONIALEWAREN
DROGISTERIJEN

TABAK-SIGAREN
en
SIGARETTEN.

G.J.H. BEERNINK

HOOFDWEG 44
TEL. 1512
LOENEN (VEL.)

Horeen en bezorgen zonder verhoging

UW ADRES VOOR EERSTE KWALITEIT

RUND- EN VARKENSVLEESCH IS:

E. J. BOERMAN

HOOFDWEG 4

SPECIALITEIT IN FIJNE VLEESCHWAREN

STATIONSKOFFIEHUIS

— TEVENS PENSION —

CAFÉ-BILLARD

LOMMERRIJK ZITJE

GELEGENHEID TOT STALLING VAN AUTO'S

WED. W. H. BERENDS

TELEFOON: 1522 APELDOORN

PENSION „BOSCHRAND”

Prachtig gelegen i/d onmiddellijke omgeving der bosschen

BILJIKKE PENSIONPRIJS

PRIMA KEUKEN

G. VAN DE SPRENGE, Hameinde 21

J. BREDEWOLD

Handel in GROENTEN en FRUIT

HOOFDWEG 38

SHELL-BENZINEPOMP
SHELL-OLIE

Rijwielen en Motoren

AGENT

Gazelle

Rijwielen

Tevens eerste klasse Reparatie-Inrichting.

H. J. VAN DELDEN,
VOORSTERWEG 41

BEZOEKT!

BIJ UW FIETSTOCHTEN EN AUTORITTEN

Café DE UNK
AAN DEN HOOFDWEG

PENSION „LINDENHEUVEL“

NABIJ DE BOSSCHEN; EIGEN VRIJE TUIN
PRIMA KEUKEN. BILLIJKE PENSIONPRIJS

Beleefd aanbevelend,

J. E. SCHUTTEN, HOOFDWEG 18

RIJWIEL-MAGAZIJN
CORN. EEKHOFF

AGENT: BURGERS E.N.R.
EN ERIS-RIJWIELEN

Vakkundige Reparatie-Inrichting

Verhuur op langen
en korten termijn

Pension Huize „ELIZA”

Ruime en frissche kamers
Schitterend gelegen
in de onmiddellijke omgeving van Bosch,
Spoor en Bushalte

Beleefd aanbevelend.

L. A. VEENHUIZEN,

HOOFDWEG 79

AANGENAAM, RUSTIG VERBLIJF
HET GEHEELE JAAR GEOPEND
PRIMA REFERENTIËN EN
CONDITIES OP AANVRAGE

PENSION "FRISIA"

HOOFDWEG 19
GROOTE TUIN
ELECTR. LICHT
AUTO-GARAGE

Coöperatieve Stoomzuivelfabriek
"DE GELDERLAND"

Prima kwaliteit Gepasteuriseerde ROOMBOTER

Bekroond met verschillende
EERE- en EERSTE PRIJZEN

Gerechtigd tot het voeren van het Rijksbotermerk

Telegramadres: DE GELDERLAND - Apeldoorn
Telefoon: 1504 - Apeldoorn

ELECTRISCHE
Brood-, Koek- en Banketbakkerij

VRAAGT ONZE GEVULDE
WATERVALLETJES

en verschillende soorten heerlijke Koekjes en Biscuits
DAGELIJKS VERSCH

Chocolade; Suikerwerken en Bonbons

JAC. v. HENSBERGEN,
Telefoon Interc. 1507. Apeldoorn

MEVROUW.

WENSCHT U EEN HELDERE, GOED VERZORGDE
WASCH? LAAT DAN UW WASCHGOED BEHAN-
DELEN DOOR DE

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting

K. A. KIK,

TE LOENEN (VELUWE)

ZORGVULDIGE BEHANDELING
BILLIJKE PRIJZEN.

PROEFWASCH GRATIS!

Brood-, Koek- en Banketbakkerij
Koloniale Waren, Comestibles

ANNEX PENSION

Ruime zitkamers met open Terras
en Lommerrijken Tuin

AANBEVELEND

H. A. KOEKKOEK
HOOFDWEG 7

De Stoom-Wasscherij en Strijkinrichting

„DE LELIE”

Garandeert een nette en heldere
aflevering van uw Wasch

Fa. Wed. Joh. VAN OORSPRONK

Hotel-Pension „DE VELUWE”

Degelijke keuken. Eigen bediening. Auto-Garage

H. E. NIEUWKAMP

F. W. DE RUIJTER

GROOTE SORTEERING SOUVENIRS

Huishoudelijke en Luxe Artikelen

STOOM-WASSCHERIJ

„DE BOVENSTE MOLEN”

T

EERSTE KLAS INRICHTING

STROOMEND WATER   NETTE BEDIENING

CONCURREERENDE PRIJZEN

MINZAAM AANBEVELEND,

GEBR. TABOR

CAFÉ „DE LINDEBOOM“

GEZELLIG ZITJE
VERGADERZAAL DISPONIBEL

E. VAN OORSPONK

EERBEEKSCHE WEG 60

VERSCHE KOEKJES   FIJNE TAFELBESCHUIT

STEEDS VERKRIJGBAAR IN DE
BROOD- EN BANKETBAKKERIJ VAN

T. MELLINK, Horstweg 30

Specialiteit in klein Roggebrood zonder korst

VESTIGT GIJ U TE LOENEN?

Wendt U dan voor het bouwen van uw landhuis tot

H. J. REUSKEN

BOUW- EN AANNEMERSBEDRIJF

Beëdigd Makelaar
Assurantiekantoor

HORSTWEG 20 — Telefoon 1526, Apeldoorn

R. A. NAGTZAAM

COIFFEUR

ATELIER VOOR HAARWERKEN

EERBEEKSCHE WEG 62

DROGISTERIJ „WANSINK”

HOOFDWEG 120, (bij het station)

DROGERIEN — SPECIALITÉ'S

VERBANDMIDDELEN

EAUX DE COLOGNE — ZEEPEN

— SCHEERZEEPEN —

SCHEERAPPARATEN EN MESJES

HUIZE „ZONSOPGANG”

GEEN BEROEPSPENSION

LOENEN (Veluwe) — Hameinde 11